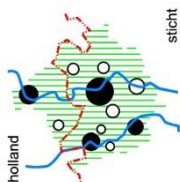

NIEUWSBRIEF

Januari 2015

STICHTS-HOLLANDSE HISTORISCHE VERENIGING

voorheen Historische Vereniging voor Woerden en Omgeving
opgericht in 1957 **gevestigd te Woerden**

werkgebied: de (voormalige) gemeenten: Bodegraven, Driebruggen, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden, Zegveld
secretariaat: Bastion Willem 33, 3445 DG Woerden / tel: 0348 419 277 / mail@shhv.info / www.shhv.info
bank: IBAN: NL05 INGB 0000 330797 t.n.v. Sticht-Hollandse Historische Vereniging te Woerden
KvK-nummer: 40.46.44.34

Van de bestuurstafel

Het bestuur wenst u een goed en gezond 2015. Een mooi lezingenprogramma en een excursie liggen in het verschiet. Voor de taken die ons nog wachten, komen wij graag in contact met leden die een actieve rol willen vervullen in het bestuur of in de Activiteiten Commissie, De Boekentafel (Sticht-Hollandse Bijdragen), Heemtijsdinghen of in andere commissies. Neem dan contact op via mail@shhv.info of 06-53754321.

Namens het bestuur, Hans Noppen, wnd. voorzitter

Overleden

Hierbij berichten wij u dat ons zeer gewaardeerd lid de heer Cees Beunder op 21 november op 76 jarige leeftijd is overleden. Cees was onderwijzer in Bodegraven met een grote historische belangstelling. Hij heeft het archeologisch onderzoek naar o. a. de Romeinse schepen bij Zwammerdam opgestart en daar veel artikelen over geschreven. Ook de middeleeuwen en de jongere geschiedenis in Bodegraven en Zwammerdam hadden zijn aandacht. Van zijn hand verschenen diverse publicaties in Heemtijsdinghen. Wij zijn hem zeer erkentelijk voor zijn bijdragen aan onze vereniging en wensen zijn familie veel sterkte dit verlies te dragen.

Contributie 2015

Het nieuwe contributiejaar is begonnen. Voor leden geldt evenals in 2014 een contributie van € 25,00 per jaar; partnerleden en junior-leden betalen € 10,00 per jaar. De contributie (en een vrijwillige extra bijdrage, die wij zeer op prijs stellen) kan worden overgemaakt worden op onze bankrekening:

NL05 INGB 0000 330797 t.n.v. Sticht-Hollandse Historische Vereniging te Woerden.

Vermeld uw lidnummer (dat vindt u op uw lidmaatschapskaartje en op de envelop met Heemtijsdinghen die u deze week ontvangt) en geef de naam van de vereniging nauwkeurig aan, zoals hierboven. In februari worden facturen verzonden aan leden die dan nog niet betaald hebben.

Met genoegen nodigt het bestuur u uit voor de volgende activiteiten:

Middeleeuwse veenboeren in het veenweidegebied van Utrecht en Holland

Het Kasteel (Prinsenzaal) te Woerden

Maandag **19 januari 2015** 20:00-22:00 uur (toegang gratis)

Een lezing door Chris de Bont, klassiek historisch geograaf

Zo'n duizend jaar geleden werden de uitgestrekte West-Nederlandse veengebieden binnen enkele eeuwen ontgonnen en door een nieuwe boerenbevolking in gebruik genomen. Hoe dat in zijn werk is gegaan en wat daarbij de moeilijkheden en mogelijkheden waren, vertelt de klassiek historisch geograaf Chris de Bont. Hij neemt u aan de hand van plaatjes en kaarten mee naar het landschap van ca. 800 na Chr. toen alleen de oevers van de Rijn waren bewoond maar de venen nog niet. Met kennis over dit landschap van weleer is het mogelijk om te begrijpen op welke wijze de veenkolonisten de venen tot hun woon- en werkgebied konden inrichten.

NIEUWSBRIEF

Januari 2015

Welke problemen kwamen zij tegen en hoe probeerden ze deze op te lossen?

Over die begintijd is niet veel in de archieven te vinden. Gelukkig hebben de boeren bij het ontginnen sporen in het landschap nagelaten die zich met een beetje hulp laten lezen als hún archief.

In twee maal drie kwartier gaan we de speurtocht samen aan, op zoek naar onze voorouders zo'n duizend jaar geleden en naar hun directe nakomelingen.

Daarbij wordt stilgestaan bij de ontwikkelingen in de venen in het Groene hart dus ook rondom Woerden.

Chris de Bont is historisch-geograaf en was als docent werkzaam aan de Universiteit van Wageningen die in 2008 over de ontstaansgeschiedenis van de veenontginningen zijn proefschrift Vergeten land- Ontginning, bewoning en waterbeheer in de West-Nederlandse veengebieden (800-1350) afrondde. Hierin kwamen ook nieuwe theorieën over de ontstaansgeschiedenis van Amsterdam naar voren, die de landelijke pers haalden. Recent schreef hij het boek "Een historische geografie van het gebied tussen de duinen en het Gooi in de middeleeuwen" over de ontginningen rond Amsterdam en de verre omstreken.

Eerder werkte hij bij de Stichting voor Bodemkartering in Wageningen. Tijdens zijn langdurige onderzoek carrière publiceerde hij enkele studies die beschouwd worden als baanbrekend binnen het vakgebied van de historische geografie. Onder meer over de Brabantse zandgronden en later over de veengebieden in West Nederland. Als publicaties kunnen o.a. genoemd worden: "Delfts water", "Onder de Biesbosch, historische-geografische en naamkundige bouwstenen voor een reconstructie van het in 1421 (Sint-Elisabeth vloed) verdrinken middeleeuws cultuurlandschap van de Groote Waard". De Bont publiceerde verder regelmatig in het Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis, het Historisch-geografisch tijdschrift en in Tabula Batavorum. Hij is nog altijd bestuurslid van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis en was langere tijd redactielid van Tabula Batavorum. Hij stond verder aan de wieg van het historisch-geografisch classificatiesysteem Histland, dat inmiddels op provinciaal en lokaal schaalniveau gebruikt wordt door overheden. In 2012 beëindigde hij zijn carrière bij Alterra, de opvolger van de Stichting voor Bodemkartering.

Vooraankondiging

Ridderlijke Duitse Orde

Gebouw De Dam, Wilhelminaweg 79, 3441 XB Woerden (toegang gratis)

Dinsdag **17 februari 2015** 20:00-22:00 uur

Een lezing door Mr. Jan Cees van Hasselt

In deze lezing over de Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht, zal worden ingegaan op de geschiedenis van deze oude Ridderorde. De orde is ooit begonnen als kruisridderorde en is opgericht in 1189 in het Heilige Land. Het eerste Duitse Huis in Utrecht stamt uit 1231. Aan de hand van verschillende gebeurtenissen wordt aandacht besteed aan de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan tussen 1231 en heden. Daarbij moet men denken aan de schenkingen van grondgebied in de Noordelijke Nederlanden, de Reformatie en zijn gevolgen, de ontwikkelingen tijdens de Bataafse revolutie en de Napoleontische tijd, het herstel in 1815 en de spannende periode in 1915. Tegelijkertijd wordt de secularisatie aangestipt, de losmaking uit het internationale verband van de Orde en de overgang tot het Protestantisme. Tenslotte zal worden ingegaan op het huidige werk van het fonds. De lezing wordt gegeven door de heer Mr. J. C. van Hasselt (Rotterdam, 30-04-1948), sinds 2002 in functie als (gehonoreerd) secretaris van de Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht.

Als vervolg op de lezing organiseert de SHHV op **woensdagmiddag 4 maart** een excursie naar het Duitse Huis in Utrecht. Nadere bijzonderheden over deze excursie volgen nog, maar reserveert u alvast deze datum in uw agenda!

Overige zaken

Oudewater 750 jaar

In 2015 is het 750 jaar geleden dat Oudewater van de Bisschop Hendrik van Vianden stadsrechten verkreeg. Daarmee verwierf het bescherming van de eigen bevolking, het recht om belasting en tol te heffen en de mogelijkheid om zelf recht te spreken. Oudewater viert dit historische moment van oktober 2014 tot september 2015.

Het prachtige, gevarieerde programma en nog veel meer over de historie van Oudewater vindt u op de site: www.oudewater750jaar.nl

NIEUWSBRIEF

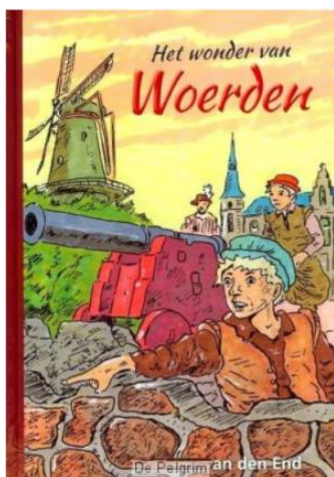
Januari 2015

Hoe zag de oorlog eruit?

Ter gelegenheid van de herdenking van zeventigjaar bevrijding, organiseert de Stichting 4 en 5 mei Woerden in 2015 een tentoonstelling: zeventig voorwerpen uit de oorlog.

De stichting doet een oproep aan Woerdenaren om voor deze tentoonstelling voorwerpen aan te melden. Gedacht kan worden aan bonnenboekjes, persoonsbewijzen, distributiekaarten, maar ook geld uit die periode, gebruiksvoorwerpen of huishoudelijke artikelen. Er zijn ongetwijfeld nog pakjes bewaard van de vele surrogaatproducten die tijdens de oorlog werden gebruikt, net als er noedkacheltjes, kledingstukken en zelfs (delen van) wapens behouden bleven. Een speciale categorie zijn de voorwerpen die door geallieerde vliegtuigen zijn afgeworpen. Aan het einde van de bezettingstijd werden door Britse, Canadese en Amerikaanse bommenwerpers voedselpakketten boven Nederland gedropt. Naast voedsel zaten daar ook lucifers, zeep en andere kleine huishoudelijke artikelen in. Ook foto's en dagboeken zijn welkom voor een plekje op de expositie. Wie spullen beschikbaar heeft, kan contact opnemen met Jan Stouthart, 0348- 412933 of devakdrogiststouthart@filternet.nl

Het wonder van Woerden

End, C. van den: Het wonder van Woerden.
Kerkgeschiedenis voor jongeren, Kinderboeken vanaf 12 jaar; verschenen 2014

Woerden 1575/1576

Woerden heeft zich aangesloten bij de Opstand tegen de Spanjaarden. Dan komt het Spaanse leger Woerden belegeren. Buren is gevallen, Schoonhoven verraden en Oudewater uitgemoord. De toestand in Woerden wordt nijpend. Gerrit en Cornelis beleven spannende avonturen als zij in opdracht van de kasteelheer op speurtocht moeten. Zullen ze hun missie wel overleven? Ook helpen ze trouw mee met de verdediging van de vesting. Zou de stad stand kunnen houden, of zal de vijand de stad uithongeren? Maar dan grijpt God in op wonderlijke wijze ...

Overzicht lezingen en excursie programma 2015

Datum en tijdstip	Lezing onderwerp	Spreker	Locatie
19 januari 20.00 uur	Middeleeuwse veenboeren in het Veenweidegebied van Utrecht en Holland	Dr. Chris de Bont	Het Kasteel/Prinsenzaal
17 februari 20.00 uur	Ridderlijke Duitse Orde; een historische beschouwing, mede als inleiding op de excursie naar het Duitse Huis	Jan-Cees van Hasselt	De Dam , Wilhelminaweg 79, Woerden
4 maart middag	Excursie naar Het Duitse Huis uit 1345 in Utrecht	Rondleiding door dhr. van Hasselt	Springweg, Utrecht
30 maart. 20.00 uur	De Joodse inwoners van Woerden in WOII (en nieuwe onderzoek bevindingen over een Woerdens familie)	Prof. dr. Wout Ultee	Het Kasteel/Prinsenzaal
30 april 20.00 uur	Na de Bevrijding, de loodzware jaren 1945-1950	Ad van Liempt	De Kloosterhoeve, Harmelen